

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง "บทบาทของหนังสือพิมพ์มุสลิมในประเทศไทย" เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพกึ่งปริมาณ (Qualitative - Quantitative Research) นำเสนอผลการศึกษาในรูปของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และเชิงปริมาณในรูปของร้อยละ (Percentage) ซึ่งมีวิธีดำเนินงานวิจัยที่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่หนึ่ง

มุ่งศึกษาถึงบทบาทของหนังสือพิมพ์มุสลิมในประเทศไทย ในวัตถุประสงค์ข้อนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Document Research) คือ วิเคราะห์ข้อมูลจากการอ่านหนังสือพิมพ์แล้วนำมาตีความอธิบายวิเคราะห์ว่าตัวสารที่อ่านนั้นสะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของหนังสือพิมพ์มุสลิมที่มีต่อสังคมอย่างไรบ้าง โดยผู้วิจัยจะอ่านเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ที่จะศึกษาทุกเรื่อง และนำเสนอผลการศึกษาในรูปของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยจะวิเคราะห์ข้อมูลในประเด็นต่อไปนี้

1. วิเคราะห์บทบาทของหนังสือพิมพ์มุสลิมว่ามีบทบาทอย่างไรบ้าง สอดคล้องกับบทบาทที่ควรจะเป็นในสังคมมุสลิมไทยหรือไม่ อย่างไร โดยพิจารณาควบคู่กับบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ศาสนา และเหตุการณ์ในต่างประเทศ
2. วิเคราะห์บทบาทหนังสือพิมพ์มุสลิมว่าเป็นไปตามแนวคิด การหนังสือพิมพ์ในวิถีทางอิสลามหรือไม่อย่างไร

ส่วนที่สอง

วัตถุประสงค์ในส่วนนี้คือเพื่อศึกษาประเภทและปริมาณพื้นที่ของเนื้อหาที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์มุสลิม ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากหนังสือพิมพ์ที่นำมาศึกษา แบ่งแยกเนื้อหาตามเกณฑ์ที่จัดทำขึ้นใช้หน่วยในการวัดปริมาณพื้นที่เป็นตารางนิ้ว นำเสนอในรูปของร้อยละ (Percentage) แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ว่าหนังสือพิมพ์มุสลิมเสนอเนื้อหาประเภทใดบ้าง แต่ละประเภทมีปริมาณพื้นที่เท่าไร คิดเป็นร้อยละ

การแบ่งประเภทเนื้อหา

ผู้วิจัยกำหนดเนื้อหาเบื้องต้นไว้ทั้งหมด 16 ประเภท การวัดว่าเนื้อเรื่องหรือข้อความใดจะถูกจัดอยู่ในเนื้อหาประเภทใดนั้น ผู้วิจัยใช้การพิจารณาจากการอ่าน "สาร" ทั้งฉบับที่ปรากฏอยู่ในรูปของข่าว บทความ คอลัมน์ หรือ "สาร" ที่อยู่ภายใต้หัวเรื่อง หมวดหมู่ อย่างใดอย่างหนึ่งตามแต่หนังสือพิมพ์จะกำหนดไว้โดยพิจารณาว่าประเด็นหลักของเนื้อเรื่องนั้นจัดอยู่ในเนื้อหาประเภทใด แม้ข้อความนั้นจะมีความสลับซับซ้อนก็จะพิจารณาเพียงประเด็นเดียวเท่านั้น จากนั้นจึงวัดจำนวนหรือปริมาณของประเภทเนื้อหา โดยการวัดพื้นที่เป็นตารางนิ้ว

ประเภทของเนื้อหาที่กำหนดไว้ ได้แก่

1. เนื้อหาเกี่ยวกับศาสนา หมายถึงเนื้อหาที่กล่าวถึงข้อบัญญัติวิธีการปฏิบัติทางศาสนา ถาม-ตอบ ปัญหาทางศาสนา รวมทั้งเนื้อหาที่เกี่ยวกับ ศีลธรรม จริยธรรม
2. เนื้อหาเกี่ยวกับราชการและการเมือง หมายถึงเนื้อหาที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐบาล หน่วยงานราชการ และพรรคการเมือง
3. เนื้อหาเกี่ยวกับต่างประเทศ หมายถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ
4. เนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจ ธุรกิจ การค้า
5. อาชญากรรม ได้แก่การทำผิดกฎหมายทั้งทางแพ่งและทางอาญา
6. สังคม-บุคคล ได้แก่กิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่สังคม เช่น การกุศล กิจกรรมสำคัญทางศาสนา งานรื่นเริง การอภิปราย ข่าวบริการสังคมรวมทั้งความเคลื่อนไหวของ

บุคคลต่างๆ

7. เยาวชน-สตรี ได้แก่เนื้อหาที่มุ่งสื่อถึงกลุ่มเด็ก เยาวชน และสตรี
 8. วิทยาศาสตร์
 9. บันเทิง หมายถึงเนื้อหาที่ให้ความสุนทรีย์ทางอารมณ์เช่น วรรณกรรมประเภทต่างๆ
- ข้ามันการ์ตูน ความงามทางศิลปะ วัฒนธรรม การแสดง ภาพยนตร์ หนังสือ
10. การศึกษา
 11. กีฬา
 12. บทบรรณาธิการ
 13. ภาพ หมายถึงทั้งภาพเป็นขาว ภาพประกอบขาว
 14. จดหมายจากผู้อ่าน
 15. โฆษณา ประกาศแจ้งความของหนังสือพิมพ์
 16. เบ็ดเตล็ด คือไม่สามารถจัดหมวดหมู่ได้

ภายหลังจากการศึกษาอาจพบเนื้อหามากกว่า 16 ประเภท

ประชากร

ประชากรหนังสือพิมพ์มุสลิมที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้ได้แก่หนังสือพิมพ์ "ทางนำ" ฉบับตั้งแต่ พ.ศ. 2526 ซึ่งเป็นปีกำเนิดของหนังสือพิมพ์ฉบับนี้ถึง พ.ศ. 2535 ครอบคลุมระยะเวลา 10 ปี จำนวน 130 ฉบับ หนังสือพิมพ์ "ทางนำ" กำหนดออกเป็นรายปักษ์ แต่ระยะเวลาที่วางจำหน่ายไม่สม่ำเสมอ บางคราวออกมาได้ 1 ฉบับใน 1 เดือน หรือ 2 เดือนต่อ 1 ฉบับก็มีปรากฏ จึงทำให้ประชากรรวมมีจำนวนไม่สูงนัก

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาหนังสือพิมพ์ "ทางนำ" ทั้ง 130 ฉบับ ไม่มีการสุ่มตัวอย่างแต่อย่างใด เพราะนอกจากหนังสือพิมพ์มีจำนวนไม่มากแล้วการศึกษาทุกฉบับจะทำให้เห็นถึงความต่อเนื่อง และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในส่วนของบทบาทและเนื้อหาซึ่งจะช่วยให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือพิมพ์มุสลิมกับสังคมมุสลิมได้ชัดเจนที่สุดเท่าที่จะทำได้